

Dictamen 6/2017

En data 15 de maig de 2017, d'acord amb el que estableix l'article 171.3 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, ha estat tramès per a consulta al Consell Escolar de Catalunya el **projecte d'ordre per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria**.

ANTECEDENTS LEGALS

Primer

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (LEC) concreta a l'article 2 els principis específics que regeixen el sistema educatiu, entre els quals hi ha l'aplicació general de criteris i procediments d'avaluació. Així mateix, l'article 79 estableix els criteris d'organització pedagògica, que inclouen que cal realitzar una avaluació objectiva del rendiment escolar per tal d'avaluar el progrés assolit individualment per cada alumne.

Segon

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació estableix a l'article 28 el marc d'avaluació dels aprenentatges dels alumnes de l'educació secundària obligatòria.

Tercer

El Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria determina al capítol 4 els principis i les característiques de l'avaluació i el pas de curs dels alumnes d'aquesta etapa. Aquest decret estableix que l'avaluació de l'alumne és una part essencial del seu procés d'aprenentatge, amb un enfocament global, continuat i integrador.

Quart

Amb la publicació d'aquesta normativa quedarà derogada l'Ordre EDU/295/2008, de 13 de juny, modificada per l'Ordre ENS/56/2012, de 8 de març, que va determinar el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria.

La Comissió d'Ordenació del Sistema Educatiu ha estudiat el projecte d'ordre i formula les consideracions i recomanacions que aquest dictamen conté.

CONSIDERACIONS AL TEXT DE LA DISPOSICIÓ

1. Al preàmbul, es plantegen dues modificacions del text:

1.1. Incloure una referència a les directrius de la Unió Europea sobre el plantejament competencial, en correspondència amb el Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria.

1.2. Completar el cinquè paràgraf en el sentit que l'avaluació té la finalitat de regular i orientar els aprenentatges i comprovar-ne l'assoliment d'acord amb els ritmes i capacitats d'aprenentatge i els interessos dels alumnes. Explicitar també que l'avaluació proporciona informació fonamental per conèixer la situació del centre i la del sistema educatiu en general amb la finalitat de millorar-les.

2. A l'article 1, *Objecte i àmbit d'aplicació*, es considera que s'ha de substituir "centres docents" per "centres educatius". Aquesta mateixa esmena es fa extensiva a tota la disposició.

3. A l'article 2, *Finalitat de l'avaluació*, es formulen diverses propostes:

3.1. Precisar a la primera línia "L'avaluació té la finalitat de regular i orientar els aprenentatges i comprovar-ne l'assoliment d'acord amb els ritmes i capacitats d'aprenentatge i els interessos dels alumnes".

3.2. Modificar el segon paràgraf en el sentit següent: "... identificar els avenços, les dificultats i les mancances que sorgeixen al llarg del procés educatiu..."

3.3. Revisar a la darrera línia la referència a les competències transversals, perquè no es correspon amb el decret que estableix el currículum de l'ESO.

3.4. Introduir un nou paràgraf en aquest article que expliciti que l'avaluació proporciona informació fonamental per conèixer la situació del centre i la del sistema educatiu en general amb la finalitat de millorar-les.

3.5. Incloure una referència a la participació de l'alumne en el seu procés avaluatiu.

4. A l'article 3, *Criteris generals de l'avaluació*, convindria substituir, a la darrera línia de l'apartat 3.2, "l'adequació de les programacions a les necessitats dels alumnes" per "l'adequació de les activitats docents a les necessitats dels alumnes".

5. A l'article 5, *Departaments o altres òrgans de coordinació didàctica*, es demana que se citi explícitament el departament d'orientació, i no només amb referència a l'alumnat amb necessitats educatives específiques, perquè, a més de vetllar per l'atenció correcta d'aquests alumnes, també és funció d'aquest departament assessorar l'equip directiu i l'equip docent.

6. Al mateix article 5, es proposa revisar la redacció per tal que s'adapti al que estableixen els articles 19, 22, 40 i 41 del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius en relació amb l'estructura de coordinació del centre, l'organització pedagògica i els òrgans de coordinació docent.

7. A l'apartat 6.3 de l'article 6, *Equip docent*, es considera que tres reunions de l'equip docent no són suficients per dur a terme la feina que es proposa, que comprèn altres actuacions més enllà de l'avaluació. A més, haurien d'assistir-hi l'orientador del centre i el personal d'atenció educativa que participa en el procés d'aprenentatge dels alumnes amb dificultats.

8. En general, a l'article 6 hi ha diversos aspectes que coincideixen amb l'article 13 i, per tant, convindria aclarir-ho.

9. Es considera que s'ha de completar l'article 7, *Participació de l'alumne*, amb algunes concrecions sobre com es duu a terme el principi general de la participació activa de l'alumne en el seu procés d'aprenentatge, incloent elements com l'autoavaluació o la valoració de les metodologies, per exemple.

10. Segons el Decret 187/2015 d'ordenació dels ensenyaments de l'ESO (article 19.1), cada centre ha de definir al PEC el model d'acció tutorial, d'acord amb els principis que regulen l'orientació educativa del centre. Es considera que al projecte d'ordre, especialment a l'apartat 7.2, no es té en compte aquest aspecte de l'autonomia dels centres i s'entreveu una concepció tradicional de la figura del tutor o tutora. En conseqüència, es proposa revisar la redacció de l'article 7 per adequar-lo al decret.

11. Sobre l'article 8, *Participació de les famílies*, es plantegen diverses consideracions:

11.1. La participació de les famílies no s'ha de considerar un tràmit que s'ha de complir a final de curs, sinó que cada centre organitza les accions necessàries per compartir amb les famílies els objectius que portin a l'èxit de tots els alumnes. El treball conjunt esdevé així el nucli de la relació família-escola. Es demana revisar l'enfocament de l'article en aquest sentit.

11.2. L'acció tutorial ha de ser flexible i la comunicació amb les famílies ha de ser fluida i singularitzada a cada situació, per això es proposa incloure eines de comunicació com la missatgeria electrònica i poder comptar amb intèrprets o mediadors, si cal.

11.3. No sembla oportú que s'esmentin les activitats que l'alumne ha de fer durant el període de vacances i, per tant, es demana suprimir aquesta referència a l'apartat 8.4.

11.4. Des d'una perspectiva de gènere, es considera que, tant el text de l'ordre com la documentació dels annexos, han d'esmentar explícitament les mares, perquè s'ha de tenir present que els models familiars actuals són molt diversos.

12. Amb referència a l'article 9, *Plans individualitzats*, la possibilitat que "tots els alumnes del grup tinguin el mateix PI" (segon paràgraf de l'apartat 9.2) no sembla coherent amb la personalització de les mesures, les actuacions i els suports que el pla individualitzat representa. A més, caldria destacar que l'alumne amb un PI ha de ser avaluat segons els criteris establerts en el seu pla i d'acord amb el seu progrés individual. En conseqüència, es proposa refer l'article i vetllar perquè s'adeqüi als principis i previsions del decret de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, que aquest Consell va dictaminar.

13. Respecte a l'article 10, *Transicions i continuïtat formativa*, es proposen dues puntualitzacions:

13.1. S'ha de citar que els EAP participen en la transició primària-secundària (apartat 10.1) per a l'acompanyament dels alumnes amb necessitats educatives específiques.

13.2. Preocupa com es preserva la confidencialitat de la informació que es traspasa dels centres de primària als centres de secundària, i també com es resol aquest traspàs d'informació en el cas dels alumnes que no passen al centre de secundària a què estan adscrits. Per això, es demana que l'article reculli aquestes dues qüestions.

14. A l'article 11, *Organització general*, es proposa substituir al primer paràgraf "el professor que exerceix la tutoria" per "la persona responsable de l'acció tutorial" amb la intenció de superar la visió tradicional de la figura del tutor.

15. Amb referència als articles 12, 13 i 14, es considera que no és correcte l'ús dels termes "avaluació inicial" o "avaluació final" per referir-se a avaluacions d'inici de curs o de final de curs, perquè es tracta d'una terminologia que s'aplica a les seqüenciacions didàctiques i, per tant, correspon a uns altres conceptes. Conseqüentment, s'ha de modificar la terminologia tant en els títols dels articles com en el contingut.

16. A l'apartat 14.5 s'ha de precisar "d'acord amb les dates que determini el calendari escolar del curs corresponent".

17. Respecte a l'apartat 16.2 de l'article 16, *Superació de l'etapa i títol de graduat en ESO*, es considera que establir al projecte educatiu de cada centre els criteris per decidir que un alumne amb alguns nivells competencials no assolits obtingui el títol, podria comportar que aquests criteris fossin molt diferents entre els centres i, per tant, afavorir o desafavorir els alumnes. Per això, es demana que el Departament d'Ensenyament estableixi uns criteris generals que garanteixin la igualtat d'oportunitats de l'alumnat.

18. Amb referència a l'article 17, *Documents oficials de l'avaluació*, a l'apartat 17.4, es proposa que el consell orientador tingui un format estàndard establert per l'Administració educativa, igual que els altres documents oficials d'avaluació.

19. A l'article 18, *Altres documents d'avaluació*, a més de les signatures autògrafes dels documents, convindria preveure també la signatura electrònica. Per això, es proposa que s'hi inclogui la mateixa frase de l'article 17: "A mesura que s'implementi la signatura electrònica, aquest documents es poden substituir pels seus equivalents en format electrònic".

20. Quant a l'article 21, *Supervisió de la Inspecció educativa*, es constata que és funció de la Inspecció d'Educació vetllar per la correcció de tot el procés, no només de l'aspecte formal com aquí s'indica. Per tant, es demana suprimir-hi la paraula "formal".

21. A la disposició final primera, *Calendari d'aplicació*, es considera que la redacció de les dues frases porta a confusió perquè no aclareix si l'any vinent s'aplicarà només al primer curs d'ESO o a tots els cursos. Per tant, es demana revisar el text per precisar el calendari d'aplicació.

22. En relació amb el *Càlcul de la qualificació mitjana* (annex 2), es considera que no tenir en compte les matèries convalidades perjudica especialment els alumnes que cursen simultàniament l'ESO i estudis de música i dansa o tenen una dedicació significativa a l'esport, ja que no se'ls

reconeix l'excel·lència en aquests estudis. Per això, es demana que es tinguin presents les convalidacions de matèries dels estudis esmentats, ja que aquesta mesura comportaria una millora dels resultats acadèmics d'aquests alumnes.

23. Amb referència al mateix annex 2, es proposa que es revisi la redacció de l'apartat sobre el Treball de Síntesi, el Projecte de Recerca i el Servei Comunitari en un sentit positiu per indicar que "computen en la qualificació mitjana, atès que s'avaluen amb relació a les competències d'àmbit, de matèria o transversals a les quals estiguin vinculats".

RECOMANACIONS

1. En el marc de l'autonomia de centres, es recomana impulsar canvis importants en l'organització i la gestió dels centres educatius enfocats a prioritzar l'orientació, l'acompanyament i el seguiment dels alumnes, com també a aplicar el nou enfocament de l'avaluació que l'ordre configura. Aquests canvis s'han d'acompanyar necessàriament amb mesures com reduir el nombre de professors que actuen en cada grup d'alumnes i tenir unes ràtios més abastables.

2. L'aplicació d'aquesta norma comporta que els equips docents i els responsables de l'acció tutorial disposin de més hores de dedicació a la coordinació i al seguiment dels alumnes. Es recomana que aquesta qüestió es plantegi en la mesa sectorial corresponent en el moment que comenci a aplicar-se la norma i que les mateixes condicions es facin extensives als centres concertats.

3. Es recomana que al curs 2017-2018 es porti a terme una formació específica del professorat de cara a l'aplicació del procediment d'avaluació que aquesta ordre estableix, com també preveure que s'ha de facilitar a les famílies i a l'alumnat tota la informació corresponent.

4. La comunicació dels centres amb les famílies ha de ser efectiva i ha de facilitar que puguin participar realment en el procés educatiu dels fills i filles. Per això, es recomana al Departament d'Ensenyament promoure que els centres educatius adoptin mesures de comunicació i de suport a les famílies al llarg del curs per facilitar-los la informació que contribueixi al compromís de l'alumne i la implicació de la família en el procés d'aprenentatge i a fer-ne el seguiment. Cada centre ha de poder organitzar la participació de les famílies en funció de la seva situació, característiques i necessitats.

5. És molt important la coordinació entre els centres de secundària i els centres de primària que tenen adscrits pel que fa a projectes educatius i metodologies, per assegurar una transició adequada dels alumnes entre etapes i facilitar-los la continuïtat de l'itinerari formatiu. Per això, es recomana recollir a l'articulat de l'ordre les previsions sobre la coordinació entre l'educació primària i l'educació secundària obligatòria que actualment formen part dels documents per a l'organització i la gestió dels centres.

El Ple del Consell Escolar de Catalunya, reunit a Barcelona el 12 de juliol de 2017, ha estudiat la proposta elaborada per la Comissió d'Ordenació del Sistema Educatiu i ha aprovat per majoria, amb 38 vots favorables i 3 vots en blanc aquest **DICTAMEN**.

El secretari

Jesús Moral Castrillo

Vist i plau

El president

Lluís Font i Espinós